

วารสารปณิธาน Panidhana Journal

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน) ๒๕๖๘

Vol. 21 No. 1 (January - June) 2025

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Department of Philosophy and Religion,
Faculty of Humanities, Chiang Mai University

ISSN: 2985-2919

(Online)

ส่งบทความ
Submissions

วารสารปณิธาน

วารสารวิชาการด้านปรัชญาและศาสนา

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) พ.ศ. 2568

ISSN: 2985-2919 (Online)

เจ้าของ

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ ขอบเขต และมาตรฐานของวารสาร

วารสารปณิธาน ก่อตั้งขึ้นโดย ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนทักษะทางวิชาการ มีขอบเขตการตีพิมพ์เนื้อหาเน้นบทความด้านปรัชญา (Philosophy) และศาสนา (Religion) เป็นหลัก และด้านวรรณกรรม (Literature) วัฒนธรรม (Culture) และภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) ที่สัมพันธ์กับปรัชญาและศาสนา ในรูปแบบผลงาน 4 ประเภท คือ (1) บทความวิจัย (Research article) (2) บทความวิชาการ (Academic article) (3) บทความปริทัศน์ (Review article) (4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book review) รับผิดชอบบทความทั้งสอง 2 ภาษา คือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เผยแพร่ผ่านระบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์ Thai Journals Online (ThaiJO) ทุกบทความใช้กระบวนการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 3 ท่านเป็นผู้ประเมินบทความ ซึ่งผู้ประเมินบทความและผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อกันและกัน (Double-blind Peer Review) กำหนดการตีพิมพ์และเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ทุก ๆ 6 เดือนฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และ ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)

กระบวนการพิจารณาก่อนกรองบทความ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ดังนี้

1. ผู้เขียนลงทะเบียนเพื่อใช้งานระบบ ThaiJO 2.0 เพื่อดำเนินการ ส่งบทความ พร้อมทั้งส่ง “แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อพิจารณาการตีพิมพ์” ทางออนไลน์ผ่านระบบ ที่ <https://so05.tci-thaijo.org/index>.

php/panidhana/about/submissions

2. เมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบโดยทันที
3. กองบรรณาธิการจะดำเนินการตรวจสอบบทความที่ได้รับว่าอยู่ในขอบเขตเนื้อหาวารสารหรือไม่ รวมถึงคุณภาพทางวิชาการและประโยชน์ ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติในเบื้องต้น และจะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เขียนทราบภายใน 20 - 45 วัน
4. หลังจากพิจารณาเบื้องต้นแล้ว กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความเพื่อกลับกรองต่อไป โดยจะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมจะลงตีพิมพ์หรือไม่ ซึ่งกระบวนการกลับกรองนี้ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เขียนจะไม่ทราบข้อมูลซึ่งกันและกัน (Double-blind peer review) โดยใช้เวลาพิจารณาประมาณ 20 - 40 วัน
5. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะตัดสินใจพิจารณาโดยอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิว่าบทความนั้น ๆ ควรนำลงตีพิมพ์ หรือควรส่งให้ผู้เขียนแก้ไขก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอีกครั้ง หรือปฏิเสธการตีพิมพ์ และจะแจ้งผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนรับทราบ ภายในระยะเวลา 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับผลการพิจารณา โดยผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวถือเป็นที่สุด

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารปณิธาน

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์ 053-943219, 053-942345 โทรสาร 053-217148

E-mail: panidhana-human@cmu.ac.th

Website ThaiJO: <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/panidhana/index>

ISSN: 2985-2919 (Online)

สงวนลิขสิทธิ์โดย ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เนื้อหา ผลการศึกษา ข้อความ การอ้างอิง และความคิดเห็นที่ปรากฏในแต่ละบทความ
ให้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงฝ่ายเดียว บรรณาธิการและผู้พิมพ์ไม่ต้องรับผิดชอบ

กองบรรณาธิการ “วารสารปณิธาน”

ที่ปรึกษา

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พศุทธิ์ ลาสุขชะ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สิทธิ บุตรอินทร์
ศาสตราจารย์ ดร.อิมรอน มะลูลีม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญย์ นิลเกษ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะมาศ ใจไฝ่

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร. นรุกร ธงพุทธามนต์

กองบรรณาธิการภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรุทม์บุ ญศรีตัน
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิสาข์ ไชยโย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจพร กิจพรมมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพิกา รัตนพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญญารัตน์ อภิวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประภา สมั่นกพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณฑิญา พ่วงทรัพย์
อาจารย์ นริศรา ไตรบุตร

กองบรรณาธิการภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี มหณรงค์ชัย	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ ยอดทอง	ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา เทพภาพ	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร ผาสุดตะ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตรลดา ไชยะ	วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีป มหาสิงห์	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดารารัตน์ คำเป็ง	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ฝ่ายจัดการวารสารและติดต่อประสานงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยะมาศ ใจไผ่	ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นางสาวภรภัทร แก้วใจ	ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทบรรณาธิการ

วารสารปณิธาน วารสารวิชาการด้านปรัชญาและศาสนา ก่อตั้งโดยภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนทักษะทางวิชาการ มีขอบเขตการตีพิมพ์เนื้อหาเน้นบทความด้านปรัชญาและศาสนา เป็นหลัก และด้านวรรณกรรม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สัมพันธ์กับปรัชญาและศาสนา ได้ก้าวเข้าสู่ปีที่ 21 แล้ว โดยฉบับนี้ประกอบด้วยบทความจำนวน 10 บทความ ประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 4 คือ

บทความเรื่อง **คำดั้งแดนฝันจักรกล: การวิเคราะห์วิดีโอเกมแนวหุ่นเสมือนมนุษย์ในฐานะสนามความฝัน** นำพาผู้อ่านไปสู่การวิเคราะห์สนามความฝัน (dreamworld analysis) ตามแนวทางของของ อัลฟี บาวน์ (Alfie Bown) ซึ่งเสนอว่า วิดีโอเกมเป็นความฝันของคนอื่นที่ผู้เล่นสามารถมีประสบการณ์ได้ราวกับว่าเป็นความฝันของตัวเอง วิดีโอเกมจึงมิได้เป็นเพียงอุปกรณ์ที่ผู้เล่นควบคุมได้อย่างเดียว ทว่าวิดีโอเกมยังมีอำนาจในการควบคุมความฝัน ความปรารถนา และความหวังของผู้เล่นอีกด้วยเช่นกัน โดยวิเคราะห์ผ่านวิดีโอเกมทั้ง 3 วิดีโอ คือ *The Talos Principle* *NieR: Automata* และ *Detroit: Become Human*

บทความวิจัยชิ้นที่สอง **การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องจิตสำนึกของบารุค สปิโนซา และ คังกราจาร์ย** เป็นการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องจิตสำนึก ระหว่างนักปรัชญาสมัยใหม่ คือ สปิโนซา และนักปรัชญาอินเดียโบราณอย่าง คังกราจาร์ย ในประเด็นที่ว่า สปิโนซา คือ จิตหรือมโนคติของพระเจ้าซึ่งเป็นคุณลักษณะทางความคิดของพระเจ้าหรือสาร โดยทุกมโนคติอยู่ในความคิดของพระเจ้าและเชื่อมโยงกันตามระบบเชิงสาเหตุและผล เรียกว่า มโนคติของมโนคติ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ จิตสำนึกพระเจ้า จิตสำนึกปัจเจก และจิตสำนึกเฉพาะ หมายความว่า ทุกสรรพสิ่งมีจิตสำนึก ดำรงอยู่ตามหลักความจำเป็นของเหตุและผล ส่วนจิตสำนึกตามแนวคิดของคังกราจาร์ย คือ ตัวตน ที่เป็นความจริงสูงสุดซึ่งดำรงอยู่เหนือความเป็นเหตุเป็นผล เหนือพื้นที่และเวลา ปราศจากการเปลี่ยนแปลง จิตสำนึกตามแนวคิดของคังกราจาร์ยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ พรหมัน อาตมันและชีพ ซึ่งทั้งสามระดับคือสิ่งเดียวกันและดำรงอยู่ทุกหนแห่ง

บทความวิจัยชิ้นที่สาม **แนวคิดอภิวภาวะในปรัชญาเซนที่ปรากฏในสุนทรียศาสตร์ยูเก้น** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของแนวคิดอภิวภาวะในปรัชญาเซน และวิเคราะห์แนวคิดอภิวภาวะในสุนทรียศาสตร์ยูเก้น โดยใช้วิธีการดำเนินวิจัยเชิงเอกสาร พบว่า แนวคิดอภิวภาวะในปรัชญาเซน คือสภาวะแห่งการก้าวข้ามมโนทัศน์ ทิวภาวะหรือทิวลักษณะ มุ่งให้เห็นถึงความไม่มีตัวตน และการหลุดพ้นจากการยึดมั่นถือมั่น เพราะเห็นว่าสรรพสิ่งนั้นแท้จริงแล้วล้วน ว่างเปล่า และเป็นหนึ่งเดียวกัน สภาวะการรับรู้ความจริงจึงแสดงออกถึงการมิได้ยึดมั่นถือมั่น เห็นความเป็นเช่นนั้นเองของสรรพสิ่งที่ปรากฏ และสุนทรียภาพยูเก้น คือการรับรู้สุนทรียภาพลึกลับอันไร้ขอบเขต แสดงถึงสภาวะความลึกลับ คลุมเครือ ละเอียดอ่อน ลึกลับ ไม่ชัดเจน ไม่เปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา และแฝงถึงนัยยะบางอย่างมากกว่าสิ่งที่ปรากฏ

บทความวิจัยชิ้นสุดท้ายในฉบับนี้ เป็นผลการศึกษาพระแสงไม้ล้านนา ทั้งในแง่ของกระบวนการสร้างสรรค์และอนุรักษ์ โดยใช้พื้นที่ในจังหวัดลำปางเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย ในบทความเรื่อง **วิเคราะห์รูปแบบและจารึกพระแสงไม้ในจังหวัดลำปางตามทฤษฎีสัญญาวิทยา** และได้ใช้แนวคิดดัสัญญาวิทยาของนักปรัชญาปฏิบัตินิยมชาวอเมริกันชื่อ ชาร์ลส แซนเดอร์ส เพียร์ส (Charles Sanders Peirce) ในการวิเคราะห์ ทำการศึกษาในประเด็น รูปแบบเหมือน รูปแบบบงชี้ และรูปแบบสัญญา

ในฉบับนี้มีบทความวิชาการจำนวน 4 ประกอบด้วย บทความแรกเป็นบทความภาษาอังกฤษเรื่อง **RoboCop's cognition: The Analysis of RoboCop's existence through Perspectives of Extended Cognition (การรู้คิดของโรโบคอป: การวิเคราะห์การดำรงอยู่ของโรโบคอป ผ่านมุมมองการรู้คิดยืดขยาย)** ในการวิเคราะห์เชิงปรัชญาโดยใช้แนวคิดการรู้คิดยืดขยายในการวิเคราะห์การดำรงอยู่ของโรโบคอปในภาพยนตร์ เรื่อง *RoboCop* (2014) บทความเริ่มด้วยนำเสนออิทธิพลของเทคโนโลยีที่มีต่อมนุษย์ในยุคปัจจุบัน กล่าวถึงเรื่องย่อของการดำรงอยู่ของเมอร์ฟี ตัวเอกในภาพยนตร์ผู้ถูกดัดแปลงร่างผ่านกระบวนการทางเทคโนโลยี กระบวนการนี้ทำให้เมอร์ฟีดำรงอยู่ในร่างกายที่เป็นการประกอบกันขึ้นจากร่างกายทางชีววิทยา และร่างกายแบบหุ่นยนต์ และผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นโต้แย้งว่าด้วยความสำนึกและตัวตนระหว่างข้อเสนอของแดเนียล เดนเน็ตต์ (Daniel Dennett) และข้อเสนอของฮิวเบิร์ต เดรย์ฟัส (Hubert Dreyfus) รวมไปถึงข้อโต้แย้งที่น่าสนใจจาก อัลวา โนเอ (Alva Noë)

บทความวิชาการชิ้นที่สอง เป็นการวิเคราะห์ ศิลปะ ในการศึกษาประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับความจริง ความดี และความงาม และทำให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทของศิลปะที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ การศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับความจริง ศิลปะทำให้มนุษย์สามารถเข้าถึงความจริงในฐานะการมองโลกและชีวิตตามสภาพความเป็นจริง ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับความดี ศิลปะเป็นเครื่องมือรับใช้ศีลธรรมและส่งเสริมให้เป็นคนดีมีศีลธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับความงาม ศิลปะเป็นสิ่งที่มีความหมายในตัวเอง ศิลปะไม่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือรับใช้สิ่งอื่นใด ศิลปะสร้างขึ้นเพื่อความงาม ความเพลิดเพลินใจเท่านั้น ในบทความเรื่อง **ศิลปะ: ความจริง ความดี และความงาม**

บทความถัดมาเป็น บทความที่กล่าวถึงการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับหลักพุทธธรรมเพื่อการเข้าถึงพระไตรปิฎกอันเป็นคัมภีร์สูงสุดในพุทธศาสนาอย่างสะดวกและง่าย พร้อมกันนั้นก็ชี้ให้เห็นข้อพึงระวังในการนำไปใช้ด้วย และเทคโนโลยีที่กล่าวมานั้น คือ ระบบ แชตจีพีที (ChatGPT) เป็นจักรกลสนทนาปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต้นแบบที่พัฒนาโดยโอเพนเอไอที่เชี่ยวชาญด้านการสนทนา นับได้ว่าเป็นจักรกลสนทนาเป็นแบบจำลองภาษาขนาดใหญ่ที่ได้รับการปรับละเอียดทั้งการเรียนรู้แบบมีผู้สอน และใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบเสริมกำลัง มีพื้นฐานอยู่ที่จีพีที ในบทความเรื่อง **ข้อดีและความเสี่ยงในการใช้ ChatGPT เพื่อการเข้าถึงพระไตรปิฎก**

จากนั้นเป็นบทความเรื่อง *ศึกษาวิเคราะห์คำอธิบายหลิตุปาพาทจิตในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท* เป็นการศึกษาวเคราะห์ว่าด้วย *หลิตุปาพาทจิต* หรือ *จิตที่ทำให้เกิดการยึด* ในประเด็นความเป็นมาและบริบท ซึ่งเป็นแนวคิดที่ปรากฏในคัมภีร์อภิธรรมยุคหลัง โดยเฉพาะในคัมภีร์อรรถกถา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางแนวคิดและการใช้ศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมการยึดของพระอรหันต์และพระพุทธเจ้าในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อวิเคราะห์เชิงนิรุกติและความหมายของคำ ทั้งในเชิงรูปศัพท์และบริบททางคัมภีร์ เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องการยึดของพระอรหันต์และพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระไตรปิฎก กับคำอธิบายในคัมภีร์อรรถกถาและคัมภีร์นาฎยะ และเพื่อชี้ให้เห็นพัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับจิตที่ไม่ประกอบด้วยกิเลส โดยเฉพาะกรณี *หลิตุปาพาทจิต*

บทความวิชาการชิ้นสุดท้ายในฉบับนี้ ว่าด้วยการศึกษามโนทัศน์ *ชี่ ชี (Ch'i/Qi)* จากบริบทในคัมภีร์ *เต๋าเต๋อจิง* ในฐานะแนวคิดทางอภิปรัชญาที่ใช้อธิบายการมีอยู่ของโลกและสรรพสิ่งในปรัชญาจีน โดยเฉพาะปรัชญาเต๋าในคัมภีร์เต๋าเต๋อจิงที่มองมรรควิธี (เต๋า) เข้าถึงความจริงของโลกและสรรพสิ่งที่เป็นวิถีแห่งธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ มโนทัศน์นี้ยังมีส่วนตีความระบอบ ความหมาย และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของปรัชญาเต๋ออันมีลักษณะเป็นเอกภาพ เพื่อแสดงความสัมพันธ์และเปรียบเทียบแนวคิดของเล่าจื๊อกับแนวคิดอื่นที่เกี่ยวข้องได้ชัดเจนมากขึ้น ในบทความเรื่อง *มโนทัศน์เรื่องชี่ในคัมภีร์เต๋าเต๋อจิง* ฉบับนี้ขอทิ้งท้ายด้วย บทความวิจารณ์หนังสือ เรื่อง *The Posthuman* ของ Rosi Braidotti เพื่อชวนให้ผู้อ่านสำรวจความเป็นมนุษย์ของตนและสิ่งแวดล้อม ท่ามกลางสถานการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้นทั่วโลก หนังสือเล่มนี้เป็นงานชิ้นโดดเด่นเล่มหนึ่งที่แสดงให้เห็นภาพรวมของแนวคิดหลังมนุษยนิยม ในบทวิจารณ์ชิ้นนี้ ผู้เขียนใช้หนังสือฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 1 ปี ค.ศ. 2013 สำนักพิมพ์ Polity Press จำนวนหน้าทั้งสิ้น 229 หน้า เป็นฉบับในการวิจารณ์

ท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่าน ที่ให้ความสนใจนำเสนอบทความเข้ามาตีพิมพ์กับวารสารปณิธาน และคุณผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อ ช่วยอ่าน และวิจารณ์บทความให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารปณิธาน ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขอเรียนเชิญทุกท่านที่สนใจนำเสนอบทความตามขอบเขตของวารสาร คือบทความด้านปรัชญา (Philosophy) และศาสนา (Religion) เป็นหลัก และด้านวรรณกรรม (Literature) วัฒนธรรม (Culture) และภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) ที่สัมพันธ์กับปรัชญาและศาสนา ในรูปแบบผลงาน 4 ประเภท คือ บทความวิจัย (Research article) บทความวิชาการ (Academic article) บทความปริทัศน์ (Review article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book review) สามารถตีพิมพ์ได้ทั้งสอง 2 ภาษา คือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้ส่งเข้ามาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารปณิธานฉบับต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะมาศ ใจไผ่
บรรณาธิการวารสาร “ปณิธาน”

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – มิถุนายน 2568

สารบัญ

	หน้า
บทบรรณาธิการ	I
ดำดั่งแดนฝันจักรกล: การวิเคราะห์วิถีโอเกมแนวหุ่นเสมือนมนุษย์ในฐานะสนามความฝัน อรรถพล ปะมะไซ	1
การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องจิตสำนึกของบาร์ค สปิโนซา และคังกรอาจารย์ อานนท์ ผาสุข	23
แนวคิดทวิภาวะในปรัชญาเซนที่ปรากฏในสุนทรียศาสตร์ยูเก้น จารุวิทย์ อุษมากรกุล	40
วิเคราะห์รูปแบบและจารึกพระแม่ไม้อันจังหวัดลำปางตามทฤษฎีสัญญาวิทยา ศิริศักดิ์ อภิศักดิ์มนตรี และ จุฑามาศ พันธุ์ทอง	58
RoboCop's cognition: The Analysis of RoboCop's existence through Perspectives of Extended Cognition Pattarapol Pengwat	84
ศิลปะ: ความจริง ความดี และความงาม วรรณวิสาข์ ไชยโย	99
ข้อดีและความเสี่ยงในการใช้ ChatGPT เพื่อการเข้าถึงพระไตรปิฎก โสภณ เทียนศรี และ พระเมธีวรญาณ	112
ศึกษาวิเคราะห์คำอธิบายหลัตุปาหจิตในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท พระมหาไวยักษ์นรินทร์ อารุชปถโย (มีสุวรรณ)	131

มโนทัศน์เรื่องซีในคัมภีร์เต๋าเต๋อจิง วณัสนันท์ ชุนพล	142
บทวิจารณ์หนังสือ: <i>The Posthuman</i> by Rosi Braidotti ภัทรพล เบิ่งวัฒน์	157
หลักเกณฑ์การจัดทำต้นฉบับบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ใน “วารสารปณิธาน”	VIII

ฉบับย้อนหลัง

Archives

